

MTV Oy
00033 MTV3

HUOMAUTUS TELEVISIO- JA RADIOTOIMINNASTA ANNETUN LAIN RIKKOMISESTA

Asian tausta ja säännökset

Viestintävirasto sai yhteydenoton, jonka mukaan MTV Oy:n Hockey Night ohjelmassa ei eroteta mainoksia muusta ohjelmistosta. Yhteydenoton mukaan ohjelmassa esitetään jokaisen maalin jälkeen "maalin tarjosi Dressman" -mainos.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 21 § 1 momentin mukaan televisiomainokset on tunnistettava mainoksiksi ja ne on erotettava muusta ohjelmistosta kuva- tai äänitunnuksella. Säännöksen 3 momentin mukaan yksittäiset mainokset ovat sallittuja vain poikkeuksellisesti. Lain 36 §:n mukaan valvontaviranomainen voi antaa huomautuksen toiminnan harjoittajalle lain rikkomisesta, velvoittaa tämän korjaamaan virheensä sekä tehostaa päätöstä uhkasakolla.

MTV Oy:n selvitys

MTV Oy on antanut asiassa Viestintäviraston pyynnöstä selvityksen ja toimittanut näytenuhan 17.10.2004 esitetystä Hockey Night ohjelmasta. Selvityksen mukaan yhtiö noudattaa ohjelmassa säännöksiä mainosten erottamisesta katkotunnuksin sekä yksittäisten mainosten poikkeuksellisuudesta.

MTV Oy:n näkemyksen mukaan Viestintäviraston saamassa yhteydenotossa on tarkoitettu "sponsor reminder" -sponsoritunnisteita, jotka on esitetty lain minimivaatimuksen lisäksi kesken ohjelmaa maalin jälkeisessä taukokohdassa. Sponsorointisuhdetta on kuvannut "maalin tarjosi" -ilmaus.

MTV Oy viittaa myös EU:n komission tulkitsevan tiedonannon (2004/C 102/02) jaettua kuvaruutua ja sponsorointia koskeviin kohtiin 53. - 56. Kyseisissä kohdissa esitetään, ettei sponsorin nimen ja/tai logon esittäminen jaetun kuvaruudun tekniikalla ohjelman aikana ole direktiivin vastaista. Lisäksi tiedonannossa todetaan, ettei sponsoroitujen ohjelmien aikana voi nimenomaisesti viitata sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteisiin tai palveluihin paitsi siltä osin kuin viittauksen yksinomaisten tarkoituksena on sponsorin tunnistaminen tai kyseisen ohjelman ja sitä sponsoroineen yrityksen välisen yhteyden osoittaminen.

Viestintävirasto on tutustunut ohjelmasta toimitettuun näytenuhaan. Näytenuhalla olevan Hockey Night -ohjelman alussa, lopussa ja mainos-

katkojen yhteydessä esitetään teksti "yhteistyössä" ja sen jälkeen Euro-masterin ja Dressmanin lyhyet esittelyfilmit, joiden tarkoituksena on toimia tässä yhteydessä sponsoritunnisteina. Muita sponsoritunnisteita ei esitetä. Jokaisen ohjelmassa esitetyssä pelissä tehdyn maalin jälkeen pelikuvan päälle tulee joko Euromasterin tai Dressmanin logo sekä teksti "maalin tarjoaa". Pelikentän kuvaaminen ja selostus jatkuvat taustalla normaalisti. Edellä mainittujen ohjelman sponsoreiden lisäksi ohjelmassa esitetään usean muun yrityksen logoja. "Parhaat paikat" -osion yhteydessä esitetään Koffin mainosfilmi, jossa logon lisäksi esitetään tuotteita. Koff-logo esiintyy kuvassa myös myöhemmin "parhaat paikat pähkinä" -kysymyksen ja -vastauksen yhteydessä ruudun laidalle lisättynä. Ohjelmassa esitellään myös "Saarioisten juniori". Tämän osuuden alussa ruudulle tulee mainos, jossa on Saarioisen logo sekä teksti "huoltojoukoissa mukana Saarioinen". Pelin päätyttyä ohjelmassa valitaan vielä "Iltasanomien liigatähti", missä yhteydessä Iltasanomien ja Expertin logot ovat näkyvissä kuvaruudun ylänurkissa.

Viestintäviraston ratkaisu ja perustelut

Viestintävirasto huomauttaa MTV Oy:tä televisio ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n nojalla kyseisen lain 21 § 1 momentin rikkomisesta.

MTV Oy:n antaman selvityksen sekä sen toimittaman näytenauhan sponsoritunnisteiden mukaan kyseistä ohjelmaa sponsoroivat Euromaster ja Dressman. Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 26 §:n perusteissa todetaan, että sponsorin nimi tai logo voidaan ohjelman alun tai lopun lisäksi esittää myös ohjelmaan liittyvien mainoskatkojen tai teleostoslähetysten yhteydessä. Sponsoritunnisteen tarkoitus on kertoa katsojalle, että ohjelma on sponsoroitu. Sponsoritunnisteen rooli on osittain ristiriitainen, sillä se ei saa olla mainos eikä sitä lueta mainosaikaan, vaikkakin sponsorin kannalta tunnisteen näyttämällä pyritäänkin mainoksen tapaan tuotteen, tuotemerkin tai yrityksen tunnettavuuden lisäämiseen. Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain kannalta kyse on kuitenkin yksinomaan ohjelman ulkopuolisen rahoituksen läpinäkyvyydestä suhteessa katsojaan. Siten lain ja sen perustelujen sanamuotoa on tulkittava suppeasti. Sponsoritunnisteita ei saa esittää muutoin kuin ohjelman alussa tai lopussa taikka ohjelman mainoskatkojen yhteydessä.

Toisin kuin MTV Oy:n selvityksessä esitetään, laissa ja sen perusteissa esitetyt tunnisteen esittämipaikat eivät ole minimivaatimus, vaan tyhjentävä lista mahdollisista tunnisteen esittämiskohdista. Tulkinta ei ole ristiriidassa komission tulkitsevan tiedonannon kanssa, koska kyseinen direktiivi on ns. minimidirektiivi. Tähän on nimenomaisesti viitattu myös tiedonannon kohdassa 53. mainituissa RTI-tuomioissa.

Koska sponsoritunnisteiden esittäminen ei ole mahdollista itse ohjelmassa, on sponsorin nimen, logon, tuotteen tai vastaavan esittäminen ohjelmassa ilman selkeää ohjelman sisältöön liittyvää syytä tulkittava mainokseksi. Eryteisesti silloin, kun sponsorin logo tai vastaava on tarkoituksella lisätty ruudulle muutoin kuvatun aiheen päälle, on ilmeisen todennäköistä, ettei logo ole tarpeen ohjelman sisällön kannalta. Toisin kuin MTV Oy:n selvityksessä mainitaan jaetun kuvaruudun tekniikasta, sillä tarkoitetaan toimituksellisen sisällön ja mainonnallisen sisällön samanaikaista tai rinnakkaista lähettämistä siten, että kuvaruudussa näkyy kaksi eri kuvaa. Tämä tekniikka antaa katsojalle mahdollisuuden jatkaa varsinaisen ohjelman katsomista. Näin ei ole tilanne MTV Oy:n lähettämässä näytenauhassa, jossa sponsoritunniste esitetään kuvanauhan päällä. Näytenauhalla esiin tulleiden Koffin, Saarioisten, Iltalehden ja Expertin osalta ei ohjelman alussa tai lopussa ole edes esitetty, että kyseessä olisivat ohjelman sponsorit.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta määräajassa. Muutoksenhakuohje on liitteenä.

Johtaja

Jorma Koivunmaa

Yksikön päällikkö

Merja Saari

Liite

Muutoksenhakuohje

Tiedoksi

Dressman Oy Ab
Euro-Master Oy
Ilta-Sanomat Oy
Oy Sinebrychoff Ab
Radioliikkeiden Oy
Saarioinen Oy
Kuluttaja-asiamies